

מסורת הש"ס

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סב.

עין משפט
נר מצוה

רבה א מיי פ"א מהלכות
מאכלות אסורות
הלכה טו י"ח סנה עשין
סב טוש"ע י"ד סימן כב
סעף ב:

פני רש"י

אישטורג"ל זוריר.
ארוג"ל"א. סנונית.
אשגוטג"ר קאק.
[אישטורג"ר] לגר.

רבינו גרשום

והוא שיכיר עורב. כלומר
דאית ליה תרי וטמא: אמר
אמימר הלכתא עוף הבא
בסימן אחד טהור. כלומר
בעינן שלא יהיה דורס
ועוד סי' אחד שהן ב'
סימנין: הא דרב נחמן
מאי. כלומר דרב נחמן לא
בעי (ל) אלא חד סי' שלא
יהא דורס. ואיבעית תימא
משום דפרס ועזניה לא
שכיח בישוב כלומר פרס
ועזניה חד מיניהו לא דריס
ואף על פי כן טמא ומוכל
מקום] כיון דלא שכיחי
בישוב עוף הבא בסימן
שאינו דורס טהור דליכא
לספוקיה בפרס ועזניה
לאפוקי הני דבתי דאוכמי
כלומר הוויא לדברי הכל
אסורה. כל העופות

(א) נראה דל"ל דרב נחמן הא
ק"ל דאם לא היה בקי בהן
ובשמותיהן עוף הבא בסימן
אחד טמא ואפי' אם הסימן
הוא ללא דריס.

בקי בהן ובשמותיהן. תרוייהו צעין ללא ליתי למטעין:
בסימן אחד טמא. הוה מצי למימר טהור והוא שיכיר
פרס ועזניה: **רבי אליעזר אומר להביא את**
הזוריר. זוריר הוא דפליגי רבנן עליה אכל מודו ללמינו אלא
לרצויי שאר עופות הדומין להן:
מפני שיש להם זפק. מפני
שקורקצנו נקלף משמע

דהנך סימנין לימניהו צעורב ורצי
אליעזר סבר דלפילו הכי אפשר דהו
מין עורב ואין לחוש אם אין שני
סימני טהרה של עורב ומינו שוין
ורצנן סברי כיון דלינן שוין א"כ אינו
מינו וה"ר יצחק זצ"ל מאיר צדק
צעורב שאנו קורין קורצ"ל צלע"ו
ומלא שיש לו אצבע יתירה חפץ וממוך
כך היה רוצה לפרש שמעממא דהכא
והלל אנשי כפר תמרמא אובלין אותן
א"כ מכירין בהן שאינן מין עורב ולא
מייתי טעמא דיש לו זפק לאפוקי
מעורב דעורב נמי יש לו זפק אלא
מפרש הטעם למה אובלין אותן
שרואין צו סימני טהרה שיש לו זפק
שהוא סימן טהרה וגם אינו דורס אכל
זה לא הולך לפרש דפשיטא דכל עוף
הדורס טמא וממילא מייתי ראיה
מדאכלי ליה א"כ מכירין צו שאינו מין
עורב וקשה לפירוש הרי"ם דאם
עורב יש לו אצבע יתרה חפץ א"כ אין
קרקצנו נקלף ודורס ואי אפשר לומר
כן מדאמר רב נחמן עוף הבא צעני
סימנין טהור והוא שיכיר עורב ועל
כרחק מד מהנך שני סימנין אינו דורס
דכל עוף הדורס טמא ומדאכא
לספוקי צעורב ש"מ דעורב אינו
דורס ואפשר דאותו שאנו קורין
קורצ"ל שיש צו אצבע יתרה חפץ
כמו כן אינו דורס והוי מיי"ט עופות
אכל אם נתברר לנו שהוא רב כלומר
שמוציא הוזהר דרך הפה א"כ עורב
ודאי כדאמר בחלק (פסחדין קס): שהוא
משלשה שמשו צמיצה ולקו ונעטרך
לדחוק ולפרש דה"ק בא צב' סימנין
טהור פירוש שאנו מוצאין (ל) לשם שני
סימנין והשלישי אינו צא דלית ביה

היה בקי בהן. צפרס ועזניה וידוע מי קרוי פרס ועזניה: **עוף**
הבא בסימן אחד טהור. אם יודע שאין דומה להן ואין שמו פרס
ועזניה אכל אם שמו פרס חיישין שמא מינו הוא: **בסימן אחד**
טמא. שמא פרס ועזניה הם: **צב'**
מספק פרס ועזניה ומספק כל שאר
עופות טמאין דאית להו תלתא חוץ
מעורב: **הזוריר.** הוא אישטורג"ל:
מפני שיש לו זפק. ואין זה מאומן
שני סימנים צעורב ומ"מ אין לו אלא
שנים ולרצי אליעזר מפני שרגיל לשכון
עם העורבים מחזיקין (י) ממנו וכדתינא
(י) (בבבבבב) (י"ק צב): רצי אליעזר אומר
לא על מנס זוריר הולך אכל עורב
אלא מפני שהוא מינו: **סנונית.**
ארוג"ל"א: **עוף הבא בסימן אחד**
טהור. ואפילו אין בקי בהן ובשמותיהן
דלא חיישין דלמא פרס ועזניה הן
כדמפרש לקמיה דלא שכיחי צישוצ
אלא במדברות: **והני מיני דלא דריס.**
כי משכחין ביה סימן אחד מחזיקין
ליה בטור כל כמה דלא חזין ליה
דריס. ונראה לי שכל עוף הנותן רגלו
על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקו
ברגלו שלא ינוד ולא ינטל כולו אכל
פיו הוא דריסה וכן דרך העורבים
שגדלין צננים שקורין קוא"ה: הא
דרכ נחמן מאי. דאמר לעיל צענין
צקי ואי לא חיישין לפרס ועזניה:
מאי איכא. למאי נחוש: **המסרע.**
אשגוטג"ר צלע"ו: **(ל) נטרה מזורע.**
שהוא צבור האמור בתורה: **מר זוטר**
מחני הכי. להא דאמימר ללישנא
קמא דאמימר דפסק הלכתא כרצי
אליעזר דאמר לית ליה דרכ יהודה
דמכשר ליה לטהרת מזורע דהא
טהורות כמיצ"ט: הכי גרסינן היינו
דקני **סנונית לננה** ולא גרסינן
שנחלקו בה. דלא אדרז יהודה קאי
אלא אמרנא דקמני למינהו להציא
סנונית לננה: **לאפוקי דנסי.** הגלות
והדרות צקירות הצמים ושחורות
הן: **פסיל** מין יונה הוא:
י פסול משום טורין. אם צא להציאו
משחקין בתורת טורין כדאמיירן

היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן
אחד טהור לא היה בקי בהן ובשמותיהן
בסימן אחד טמא בשני סימנין טהור והוא
שיכיר עורב עורב ותו לא והתניא עורב זה
עורב למינו ר' אליעזר אומר להביא את
הזוריר אמרו לו לר' אליעזר והלא אנשי כפר
תמרמא שביהודה היו אוכלים אותן מפני
שיש להן זפק אמר להם אף הן עתידין ליתן
את הדין דבר אחר (ל) למיניהו להביא סנונית
לבנה דברי ר"א אמרו לו והלא אנשי גליל
העליון אוכלים אותו מפני שקרקצנו נקלף
אמר להם אף הן עתידין ליתן את הדין אלא
עורב וכל מין עורב אמר אמימר "הלכתא
עוף הבא בסימן אחד טהור והוא דלא דריס
א"ל רב אשי לאמימר הא דרב נחמן מאי
א"ל (ל) לא שמיע לי כלומר לא סבירא לי מאי
איכא משום פרס ועזניה ליתנהו ביישוב אמר
רב יהודה עוף המסרע כשר לטהרת מצורע
וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה ר' אליעזר
וחכמים אמר אמימר בחיורא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דשריא כי פליגי בדירוקא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כר"א
מר זוטרא מחני הכי בדירוקא כרסה כולי
עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי בדחיוורא
כרסה ר"א אסר ורבנן שרו והלכתא כרבנן
דשרו בשלמא למ"ד בחיורא כרסה פליגי
היינו דקתני (ל) זו היא סנונית לבנה אלא למ"ד
בדירוקא פליגי (ל) מאי זו היא סנונית לבנה
לאפוקי דבתי דאוכמתי אמר רחבה אמר
רבי יהודה תסיל פסול משום טורין וכשר
משום בני יונה דאציפי וטורין של רחבה
בשרין משום טורין ופסולין משום בני יונה
מתיב רב דניאל בר רב קמינא (ל) כל העופות
פוסלין

השלישי צודאי ולא צדקנו אם הוא דורס או לאו ואם נכיר שאין זה
עורב אין לחוש שמא דורס הוא שאין עוף צעני סימנים דורס אלא
עורב ומינו צלצד ואם היה דורס א"כ היה העוף טמא דכל עוף הדורס

טמא ועורב ומינו אינו שמכירו א"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומ"מ לא נסתפקו
במשעא עשר עופות דהדרי ככולהו תלתא סימנין כי נאמר דכולס דורסין והג' סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי זה כפירוש
הקונטרס דהא דקמני כל שיש לו אצבע יתרה חפץ וקרקצנו נקלף צידוע שהוא טהור דלרישא סמך דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא
ולא כפירוש ר"ת ולא נחיר בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי ככולהו ומינהו אין הלשון משמע כן דהא צב' סימנים משמע
צדקנו שאין לו יותר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעמא דמשמע דכדור לנו שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א"כ הוי ספק עורב
ומשמע דלא צעין שכייר עורב כשצב בסימן אחד וא"ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר ככולהו דליתיה אלא או בפרס או צעזניה ולרצי
אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה צעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקצנו נקלף שהם סימן טהרה צוריר וסנונית לננה
וצעורב צ' סימני טהרה האחרים וא"כ צעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה וצממוך פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרצי מיא
לדאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לגשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא צפרס או צעזניה ואפילו לפירוש
הרי"ם דאמר שעורב יש לו אצבע יתירה חפץ ומ"מ כיון דרצי אליעזר חשיב סנונית מין עורב וקורקצנו נקלף דקמני ומדרכ נמי לא
דריס מדאכלי ליה אנשי גליל אלמא משכחת להו כולהו סימני טהרה צעורב ומינו ונראה לפרש דבהכי פליגי רצי אליעזר ורבנן דזפק
של זוריר קטן הוא וקורקצנו של סנונית לא מצורא לקלפה צידים ולא חשיב ליה רצי אליעזר זפק וקליפה: **והוא דלא דריס.** פירש
צקונטרס כדמשכחת ביה סימן אחד מחזיקין ליה בטור כל כמה דלא חזין ליה דריס וקשה אמאי טהור שמא עורב הוא שיש לו שני
סימני טהרה ועוד דמשמע דאי הוה פרס ועזניה שכיחי צישוצ הוה מספקא בהו ואמאי כיון דמחזיקין בהו דאינו דורס ונראה לי דהא
דלא דריס כלומר באותו סימן אחד היינו דאין דורס (ל) דמו ליכא לספוקי אלא או צפרס או צעזניה ולא שכיחי צישוצ אכל אם היה
דורס התנן עוף הדורס טמא: **אמר רחבה אמר רבי יהודה.** היינו רבי יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מוצהק קאמר רצי וי"מ דקאמר רצי
משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרבי יהודה אמורא והיינו דאמר בעלמא (ל) דייק וגמר שמעתיא מפומיה דרביה כרחבה
דפומצדימא דאמר רחבה א"ר יהודה הר הצית סטיו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דגברי גרים כדאמר לעיל
צפ"ק (דף יח): גבי רבי יהודה ספק משמיה דרבי ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מייתי התם ההוא דסטיו כפול היה הוה ליה לאתויי נמי הך
דשמעתין אלא היינו דיוקא ידידיה ממה שהיה אומר צלשון רבו ולא היה רוצה לשנות הלשון אע"פ שהוא לשון דגברי גרים כדאמר סטיו כפול היה
סטיו לפניס מסטיו והוה ליה למימר אצטוויית היתה כדאמר צפ"ק דפסחים (דף יג: ושם): [וע"ש חס' צינא יא: ד"ה אמר]: